

जहाँ है हरियाली।
वहाँ है खुशखली।।

MINISTRY OF ENVIRONMENT & FORESTS
GOVERNMENT OF INDIA
PARYAVARAN BHAVAN, CGO COMPLEX, LODHI ROAD, NEW DELHI - 110 003

ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಸಚಿವಾಲಯ
ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ
ಪರ्याವರಣ್ ಭವನ್, ಸಿ.ಜಿ.ಓ. ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, ಲೋಧಿ ರಸ್ತೆ, ನವದೆಹಲಿ - 110 003.

NATIONAL ENVIRONMENT AWARENESS CAMPAIGN (NEAC)

2011-2012

FOCAL THEME

“FORESTS FOR SUSTAINABLE LIVELIHOOD”
“ಸುಸ್ಥಿರ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಅರಣ್ಯಗಳು”

Guidelines and Application for Participation

Please read before filling up the form

Completed proforma with supporting documents to be sent to the RRA
on or before 15th September 2011 at the following address :

The Honorary Secretary
KARNATAKA RAJYA VIJNANA PARISHAT
“Vijnana Bhavan”, No.24/2 & 24/3, 21st Main Road, Banashankari II Stage, Bengaluru 070.

Phone : 080-26718939 Tele fax : 080-26718959

Email : krvp.info@gmail.com

Website : www.krvp.org

www.vayugunabadalavane-climatechange.com

(The proforma can be downloaded from our website)

THIS FORM IS FREE / ಈ ಅರ್ಜಿ ನಮೂನೆ ಉಚಿತ

Please fill up the application form in English Only

NATIONAL ENVIRONMENT AWARENESS CAMPAIGN (NEAC)

2011-2012

THEME

“FORESTS FOR SUSTAINABLE LIVELIHOOD”
“ಸುಸ್ಥಿರ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಅರಣ್ಯಗಳು”

The National Environment Awareness Campaign (NEAC) launched by the Ministry of Environment and Forests, Government of India in 1986, is being continued this year also. Several non-governmental organisations, educational and training institutions, professional associations, scientific bodies, community organisations, and also a whole range of other agencies participate in the campaign. These bodies singularly or in partnership with other organisations, organise programmes for creating environmental awareness followed by field action at the local, regional and national level.

The National theme for NEAC 2011-12 is “Forests for sustainable livelihood”. The following sub-themes have been chosen under the umbrella of the national theme.

1. Afforestation
2. Forest Conservation
3. Forest and Climate Amelioration (Mitigation)
4. Forest for water
5. Participatory Forest Management
6. Agro / Social Forestry
7. Forestry in Urban and Peri Urban Area
8. Renewable Energy
9. Green India Mission
10. Awareness and Education on Forest Fires - Causes and consequences including assessment and mapping of fire severity.
11. Impact of Invasive plant and animal species on Forest ecosystem
12. Examining the canopy structural complexity
13. Understanding Production, prices, employment and trade in forest industries
14. Evaluation of native plant seeds and seedlings
15. Evaluation of predator prey interaction
16. Translocation of wildlife species
17. Habitat evaluation and methodology for improvement
18. Identification of Biodiversity Hotspots
19. Role of Protected Area Network in Forest and wildlife Conservation

What are these programmes ?

Annexure-1 gives an indicated list of the kind of awareness activities that may be organised for different target groups during the campaign. In view of the wide range of inter-related environmental problems facing the country, the activities of the campaign shall focus on scientific environmental issues and problems relating to the main/regional/local theme. Emphasis should be given for devising concrete, action-oriented activities on the issue/problem identified.

Support Structure for the Campaign:

The Campaign is being planned and overseen by the Ministry of Environment and Forests. The decentralized mechanism adopted for conducting the campaign since 1993 is being continued this year too. 34 organisations located in different parts of the country have been designated as Regional Resource Agencies (RRAs). This year for assisting the Ministry in conducting this Campaign, Karnataka Rajya Vijnana Parishat, Bengaluru has been designated as Regional Resource Agency (RRA) for Karnataka State.

Role of Regional Resource Agencies (RRAs):

RRA will assist the Ministry in planning, implementing, monitoring and evaluating the campaign in their respective areas. RRA will inter alia :

1. Print Proforma for submission of applications as per the model furnished by the Ministry.
2. Dispatch the proforma free of cost to all the interested organisations in their region.
3. Organise district-wise open workshop(s) for NGOs/interested organisations in their regions to provide them the guidelines and assistance for formulating their programmes, especially the action oriented component and for filling up the proforma.
4. Scrutinize all the proposals received from various organisations in their region and prepare a brief summary of proposals for consideration by the committee.
5. Assist the Committee in considering the proposals received from their region. The RRAs would have to provide information about the competence and past performance of each organisation.
6. Disburse funds sanctioned by the Ministry to various organisations in their region for conducting NEAC activities.

7. Physically monitor the NEAC activities conducted by various organisations in their region. A separate monitoring report in respect of all physically monitored programmes to be submitted to the ministry.
8. Maintain audited statements of account of the money disbursed to each organisation.
9. Procure Utilization Certificate, Report of the activities and statement of accounts from the participating organisations for submitting a consolidated UC and audited statement of account in respect of their area of jurisdiction.
10. Prepare an Evaluation Report of the NEAC activities conducted by each organisation in their region.

The Invitation:

This Write up and the attached copies of the project proposal proforma are being sent to organisations and groups active in the field of environment education and awareness and interested in participating in the campaign. Individuals and unregistered societies / trusts are not eligible for receiving financial assistance for this campaign. Kindly note that the completed proposal in the prescribed format is to be sent only to the RRA and not to the Ministry directly. Proposals submitted to the Ministry will not be considered.

A set of Regional Committees constituted by the Ministry of Environment and Forests will appraise the proposals and decide the budgetary support for them. It is clarified that the decision to approve / reject any proposal including the quantum of assistance to be provided is taken only by the Committee constituted by the Ministry. **RRA HAS NO ROLE IN THIS.** The decision of the Committee will be communicated to the campaign participants by the RRA. The approved amount would be released to the participating agencies in two instalments, as follows:

- a) First instalment comprising 75% of the sanctioned amount would be released along with the sanction letter.
- b) The second instalment of the balance amount of the expenditure report / amount sanctioned shall be released on receipt of activity report, utilization certificate and audited statement of accounts.

Time schedule to be followed by the participating organisations:

The NEAC 2011-2012 would essentially be composed of a spectrum of short-duration programmes for creating environmental awareness among the citizens of India.

1. The campaign activities would be spread between 30th November 2011 to 28th February 2012.
2. All programmes should definitely be concluded by 28th February 2012.
3. Projects that would most effectively reflect the theme of this year and woven around local environmental issues and problems and which succeed in emphasizing the importance of local citizen action in combating the same way receive priority while consideration by the committee.
4. The use of non-conventional media and methods of creating environmental awareness would be welcomed.
5. The programme **MUST** have some action component that will ensure/result in concrete action. However, projects aimed only at physical work to rejuvenate the environment will not be considered under this campaign. Such programmes could well be a part of follow up efforts to be separately taken up.
6. Purchase of equipment or other fixed assets would not be granted financial support from the Ministry of Environment & Forests under this campaign.
7. Projects that involve collaborative effort between more than one organisation and which secure co-operation from local authorities, agencies, etc, in advance would be viewed favourably.
8. RRA must be informed about the details of the programme including dates, venue, etc, in sufficient advance (at least 2 weeks). Failure to inform will result in non-payment of second instalment.
9. A full report on each programme with photographs and news clippings (if any), together with utilisation certificate & audited statement of accounts in original would have to be submitted by each participating agency receiving *financial support to the RRA latest by 15th March 2012.*
10. Financial assistance is provided under NEAC to various organisations to supplement their efforts and hence the quantum of financial assistance usually ranges between Rs.15,000/- and Rs. 20,000/-.
11. The last date for submission of complete application form to the RRA is *15th September 2011.*

Annexure -1

TARGET GROUPS

Students / Youth / Teachers / Women
NGOs / Voluntary workers
Farmers / Rural Population
General Public / Social Workers
Armed forces personnel
Industrial Workers

ACTIVITIES

AWARENESS ACTIVITIES (CATEGORY-A)

Workshops / Training Courses
Camps/Padayatras / Rallies / Public Meetings
Exhibitions / Competitions
Demonstration Projects
Preparation of Audio visual materials
Folk media / Street theatres / Science Fairs
Festivals/Preparation & use of CD-Rom or DVDs.

ACTIVITIES (CATEGORY-B)

Wetland conservation, collection and propagation of indigenous plants, community participation in biodiversity conservation, biodiversity and pollution control, Organic farming, vermicomposting & conservation of earthworms. Bird watching programme and Butterfly Identification.

Awareness component

1. Campaign for awareness among the public about forest conservation and sustainable management.
2. Campaign to protect sacred groves.
3. Campaign against the grazing of animals in the forests.
4. "Save the Greens" - campaigning schools and educational institutions.
5. Conduct programmes for farmers on bio-farming.
6. Promote eco-friendly and organic products.
7. Revive traditional Herbal remedies among the public / practitioners.
8. Campaign against use of wildlife products.
9. Capacity building workshops / awareness programmes for Panchayath Body functionaries.
10. Publication and imparting awareness material / eco-literature on sustainable development of forests.
11. Promote alternate energy sources like solar and wind energy.
12. Use information and communication technology (ICT) to enhance livelihood options.

Issues to be addressed during awareness campaign.

(i) Tress

- (a) Paper means trees - Reduce, Reuse, Recycle paper.
- (b) Use tree - free / hand made paper.
- (c) Use the internet and avoid paper.
- (d) Use farmed timber products.
- (e) Plant more trees for food and fodder, timber, medicines etc.

(ii) Water

- (a) Forests as water sheds - rivers originate from forests.

(iii) Air

- (a) Forests serve as oxygen factory.
- (b) Forests serve as a carbon sink.

(iv) Wild life

- (a) Forests are home for rich biodiversity of the country.
- (b) Species specific campaign - Elephant, Tiger etc.

Action Components :

A lists of indicative / suggestive action components are indicated in the page No. 20.

PROPOSALS WITHOUT ACTION COMPONENT WOULD NOT BE CONSIDERED FOR ASSISTANCE

FOR OFFICE ONLY

Date Received	
Batch & Serial number	
Name and District	
Status	

NATIONAL ENVIRONMENT AWARENESS CAMPAIGN

2011 – 2012

FOCAL THEME

“FORESTS FOR SUSTAINABLE LIVELIHOOD”
“सुस्थिर जिवनोपेपायकागि अरण्यगळु”

Regional Resource Agency

KARNATAKA RAJYA VIJNANA PARISHAT

“Vijnana Bhavan”, No.24/2 & 24/3, 21st Main Road, Banashankari II Stage, Bengaluru - 560 070.

Phone : 080-26718939 Tele fax : 080-26718959

Email : krvp.info@gmail.com

Website : www.krvp.org

www.vayugunabadalavane-climatechange.com

NOTES ON FILLING UP THE OPPOSITE PAGE

1. **PROJECT TITLE** : Please make it short and precise, indicating clearly the nature of project

- 2 **IMPLEMENTING AGENCY**
 - a. **NAME AND ADDRESS**: Mention compulsorily full name and office address, telephone and fax no. and E-mail ID if available.

 - b. **NATURE OF AGENCY** : Indicate status of organization / whether a Government Institution, Registered / Unregistered Society / Trust, University department / School / College / Non-formal group, or any other category (please specify).

 - c. **DOCUMENTS TO BE FURNISHED** : Please furnish registration details (along with an attested copy of Registration Certificate attestation must be compulsorily done by a Gazetted Officer), Memorandum of Association / Trust Deed, etc, and audited statement of accounts for last three financial years (2008-09, 2009-10, & 2010-11) even if this has been done in earlier years. The project proposal will be considered only after the receipt of these documents. (These documents need to be submitted in respect of non-governmental, aided & non-aided schools and colleges, academic & research institutions also).

3. **CONTACT PERSONS** : Give name(s) of office and home address(es) of person(s) who can be contacted in connection with this project. Give telephone, fax no. and E-mail address (if available).

4. **COLLABORATING / SUPPORTING AGENCIES**:
Give names of local authorities, organizations, government departments, etc, that will support the project or collaborate. Prior approval of such collaborating agencies should be obtained before listing them here. Proof of the consent of such agencies shall be attached.

5. PROJECT DETAILS:

a. TYPE OF PROJECT

Indicate clearly and separately the awareness activities and the action component that the project would involve. The awareness activities could be:

- Workshop / Training course / Camp
- Public meeting / Rally / Jatha / Padayatra
- Lecture / Film show / A-V show
- Drama / Street Theatre / Folk media (specify)
- Competition / Exhibition / Demonstration
- Advertisement / Poster / Banner campaign
- Preparation and use / Distribution of resource material (publication, educational kits, posters, audio-visuals, etc)
- Other (specify)
- The action component should be related to the theme of the proposal and should preferably involve the local community.

b. **THEME(S):** Describe the specific subjects of environmental concern that the project would address. Please take help from ANNEXURE-1.

c. **TARGET GROUPS:** Please indicate the section of society the project is aimed at, and the approximate numbers of people expected to be covered by the activities. Please use ANNEXURE-1

d. **LOCATION :** Indicate proposed venues of each of the project activities.

e. **DATES AND DURATION:** Indicate tentative schedules of each activity proposed, at each location.

5. PROJECT DETAILS

- Type of Project

1. Awareness activities

2. Action Component

- Theme(s)

- Target Groups

- Locations

- Dates and Duration

NOTES ON FILLING UP THE OPPOSITE PAGE

6. **JUSTIFICATION:** Describe the objectives of the project. Indicate what environmental awareness / improvement benefits it aims to bring out.

7. **SUCCESS INDICATORS:** Specify clearly how the achievements of the project can be determined after its completion. Success indicators could be like the number of participants who have introduced solar cooker and heaters, taken up vermicomposting, number of water bodies, tanks clean, number of participants who taken up plantation subsequent to the awareness campaign.

8. **PLAN OF IMPLEMENTATION:** Provide a breakup of the stages in the implementation of the project, indicating clearly the time frame for each phase.

9. **FOLLOW UP:** Please describe what activities are planned as a follow up, to keep up the impact created by this project. Will your organisation be able to support such follow up activity on its own?

10. **PAST EXPERIENCE :** Please indicate whether participated in NEAC in the past. If yes, mention the years in which participated along with the grant sanctioned in each year. Also mention whether necessary documents like Utilisation Certificate, Report of Activities and Statement of Accounts submitted or not.

6. JUSTIFICATION

7. SUCCESS INDICATORS

Please indicate the number of participants who took part in activities
(Only applicable for previously participated organizations)

8. PLAN OF IMPLEMENTATION

9. FOLLOW UP

10. PAST EXPERIENCE OF PARTICIPATING IN NATIONAL ENVIRONMENT AWARENESS CAMPAIGN (NEAC) :

Sl. No.	Year of Participation	Grant Received (In Rs.)	Submitted / Not submitted		
			Utilisation Certificate	Statement of Accounts	Activity Report
1	2008-2009				
2	2009-2010				
3	2010-2011				

-
11. **RESOURCES TO BE PROVIDED BY THE IMPLEMENTING AGENCY:** Indicate what kind of facilities will be available with your organisation for this Project:
- Material and Equipment
 - **Financial** : whether other sources of funding are available for the project (indicate the quantum of funds available).
 - Resource persons and Manpower
12. **NAME OF THE BANK :** Please provide name / designation and address of the person authorized to receive the grant and complete name and address of the bank on which you would like Demand Draft / Cheque to be made payable (Please mention the nearest Karnataka Bank / Axis Bank Branch)
13. **BUDGET:** Please provide detailed break-up of estimated expenditure for each item of activities in respect of the awareness creation and action component separately and furnish explanatory notes where necessary. The break-up should include details of expenditure to be spent on Preparation and Distribution of Resource Materials, Conveyance and travel, food/refreshments, honorarium etc. Since the activities under action component will be based on "Shram Dhan" concept, no funds will be provided for payment of, cost of hired labour. Please use the Annexure II for indicating breakups for funds.

11. RESOURCES TO BE PROVIDED BY THE IMPLEMENTING AGENCY:

Material and equipment		Financial		Resource persons and Manpower	
------------------------	--	-----------	--	-------------------------------	--

12. NAME OF THE BANK (Please mention the nearest Karnataka Bank / Axis Bank branch)

Total funds Requested Rs. -----

(In words) Rupees : -----

13. SUMMARY OF BUDGET (in Rs.)

I. Awareness Component (A) :

Sl. No.	Activity	Total
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
	Total Amount :	

II. Action Component (B) :

Sl. No.	Activity	Total
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
	Total Amount :	
	Grand Total Amount A + B	

Date
Place

Signature with seal of the Organisation

13. Budget Breakup (in Rs.)

1. Awareness Component

Sl.No.	ACTIVITY	FUNDS REQUESTED	BREAKUPS
1	(a) Workshop	1. Travelling expenses for Resource Persons	
		2. Honorarium	
		3. Organisational Arrangements (Advertisement, Publicity, Banners, Hall, Printing of Cards, Certificates, Prizes and Stationery, Preparation & follow up expenses etc)	
		4. Resource Material	
		5. Food / Refreshments	
		6. Local Travel Expenses	
		7. Miscellaneous	
		Total	
			(b) Training Camps
2. Honorarium			
3. Organisational Arrangements (Advertisement, Publicity, Banners, Hall, Printing of Cards, Certificates, Prizes and Stationery, Preparation & follow up expenses etc)			
4. Resource Material			
5. Food / Refreshments			
6. Local Travel Expenses			
7. Miscellaneous			
8. Training Fee			
Total			
	(c) Camps	1. Travelling expenses for Resource Persons	
		2. Honorarium	
		3. Organisational Arrangements (Advertisement, Publicity, Banners, Hall, Printing of Cards, Certificates, Prizes and Stationery, Preparation & follow up expenses etc)	
		4. Resource Material	
		5. Food / Refreshments	
		6. Local Travel Expenses	
		7. Miscellaneous	
		Total	
		2	(a) Padayatra
2. Honorarium			
3. Organisational Arrangements (Advertisement, Publicity, Banners, Hall, Printing of Cards, Certificates, Prizes and Stationery, Preparation & follow up expenses etc)			
4. Publicity			
5. Software (poster, slides, scripts, booklets, models, exhibits etc) banner, handbills, placards, sticker etc			
6. Refreshments			
7. Local Travel expenses			
8. Public Address system			
9. Miscellaneous			
10. Any other heads specify			
Total			

	(b) Rallies	1. Travelling expenses for Resource Persons	
		2. Honorarium	
		3. Organisational Arrangements (Advertisement, Publicity, Banners, Hall, Printing of Cards, Certificates, Prizes and Stationery, Preparation & follow up expenses etc)	
		4. Publicity	
		5. Software (poster, slides, scripts, booklets, models, exhibits etc) banner, handbills, placards, sticker etc	
		6. Refreshments	
		7. Local Travel expenses	
		8. Public Address system	
		9. Miscellaneous	
		10. Any other heads specify	
		Total	
	(c) Public Meetings	1. Travelling expenses for Resource Persons	
		2. Honorarium	
		3. Organisational Arrangements (Advertisement, Publicity, Banners, Hall, Printing of Cards, Certificates, Prizes and Stationery, Preparation & follow up expenses etc)	
		4. Publicity	
		5. Software (poster, slides, scripts, booklets, models, exhibits etc) banner, handbills, placards, sticker etc	
		6. Refreshments	
		7. Local Travel expenses	
		8. Public Address system	
		9. Miscellaneous	
		10. Any other heads specify	
		Total	
3	(a) Exhibitions	1. Travelling expenses	
		2. Equipments hire	
		3. Honorarium to experts	
		4. Organisational Arrangements (Advertisement, Publicity, Banners, Hall, Printing of Cards, Certificates, Prizes and Stationery, reparation & follow up expenses etc)	
		5. Publicity	
		6. Software (items of software to be used such as: exhibits, models, shades, films, drama, posters etc. State whether these items are already existing or to be developed/borrowed. If to be developed please give complete details of subjects, toppers & methodology of development)	
		7. Any other heads please specify	
		8. Miscellaneous	
		Total	
	(b) Competitions	1. Travelling expenses	
		2. Equipments hire	
		3. Honorarium to experts	
		4. Organisational Arrangements (Advertisement, Publicity, Banners, Hall, Printing of Cards, Certificates, Prizes and Stationery, Preparation & follow up expenses etc)	
		5. Publicity	

		6. Software (items of software to be used such as: exhibits, models, shades, films, drama, posters etc. State whether these items are already existing or to be developed/borrowed. If to be developed please give complete details of subjects, toppers & methodology of development)	
		7. Any other heads please specify	
		8. Miscellaneous	
		Total	
	(c) Demonstration Projects	1. Travelling expenses	
		2. Equipments hire	
		3. Honorarium to experts	
		4. Organisational Arrangements (Advertisement, Publicity, Banners, Hall, Printing of Cards, Certificates, Prizes and Stationery, Preparation & follow up expenses etc)	
		5. Publicity	
		6. Software (items of software to be used such as: exhibits, models, shades, films, drama, posters etc. State whether these items are already existing or to be developed/borrowed. If to be developed please give complete details of subjects, toppers & methodology of development)	
		7. Any other heads please specify	
		8. Miscellaneous	
			Total
	(d) Science Fairs	1. Travelling expenses	
		2. Equipments hire	
		3. Honorarium to experts	
		4. Organisational Arrangements (Advertisement, Publicity, Banners, Hall, Printing of Cards, Certificates, Prizes and Stationery, Preparation & follow up expenses etc)	
		5. Publicity	
		6. Software	
		7. Any other heads please specify	
		8. Miscellaneous (Details of all components of science fair such as exhibits science experiments, lectures, demonstrations etc.)	
			Total
4	Production of Resource Material Book / Booklets / Flyer / Books / Others	I. Printing details	
		1. Number of Copies	
		2. Texture, Weight & Size of Paper	
		3. Number of colours for the text, cover, plates	
		4. Style of binding	
		5. Exact finished size	
		6. Photo composing or hotmetal	
		7. Setting	
		II	
		1. Preparation of Manuscripts	
		2. Editing	
		3. Design of illustration	
		4. Printing & Publication	
		Total	
5	Preparation of AV Materials Video / film / Slide (s) / Audio	Type of Shooting Required	
		1. Indoor	
		2. Outdoor	
		3. Animation	
		4. Others	
		With Actor	
		Without Actor	

		With Original Music	
		Without Original Music	
		Duration / Length / Number	
		Research	
		Equipment Hire	
		Technical Fees	
		Raw Stock	
		Titles / Animations / Special Effects etc	
		Music	
		Laboratory /Processing charges	
		Sets	
		Daily wages for equipment & studio	
		Travel	
		Local Conveyance	
		Others please specify	
		Total	
6	(a) Folk Media	1. Travel expenses	
		2. Honorarium to the Resource Persons	
		3. Banners & Publicity	
		4. Resource Materials	
		5. Hiring of Dress Materials	
		6. Travelling Expenditures	
		7. Food & Refreshments	
		8. Miscellaneous	
		Total	
	(b) Street Theatre	1. Travel expenses	
		2. Honorarium to the Resource Persons	
		3. Banners Materials	
		4. Resource Materials	
		5. Hiring of Dress Materials	
		6. Miscellaneous expenditures	
		7. Food & Refreshments	
		Total	
	(c) Science Festival	1. Travel expenses	
		2. Honorarium to the Resource Persons	
		3. Banners Materials	
		4. Resource Materials	
		5. Hiring of Science Exhibits, Models & Description	
		6. Miscellaneous Expenditures	
		7. Food & Refreshments	
		Total	
7	Preparation / Use of CD-ROM & Other Multi Media Tools	1. Purchase of CD's pertaining to the theme	
		2. Multimedia slides	
		3. Preparation of documentaries & presentation	
		4. Travel Expenses	
		5. Miscellaneous	
		Total	
8			
		Total	

II. Action Components

Sl.No.	ACTIVITY	FUNDS REQUESTED	BREAKUPS
1	Setting up of community forests	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
2	Setting up of seedbanks	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
3	Bio-diversity registration in your locality	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
4	Identification of rare plants and growing them in the backyard.	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
5	Collection & propagation of local medicinal species	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
6	Stopping pollution of protected water bodies	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
7	Establishment of sustainable technologies ie., use of solar cookers, heaters & solar lights, smokeless stoves, groundwater recharging units etc..	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
8	Plantation of indigenous species	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
9	Use of bio-fertilizers.	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
10	Reforestation of wasteland	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
11	Use of paper and cloth instead of non-use of Plastic and polyester	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
12	Protection of sacred groves	1	
		2.	
		3.	
		4.	

आर्य ऽ शिवायते
मां ऽ सुवामते ।।

		Total	
13	Imprinting of scientific nomenclature of plants / trees	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
14	Maintenance of mangroves at the seabelt	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
15	Ban the inflow of industrial effluents as well as domestic wastes into rivers.	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
16	Educating Panchayath / Municipal committee on the laws related to Indian forest policy.	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
17	Preparation of charts on the importance of bio-diversity (home for rich biodiversity)	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
18	Campaign for formers on ban on grazing of forests for vegetation purpose.	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
19	Setting up of ``medicinal parks'' in the residential locality	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
20	Behavioral studies of different animals / birds by the school / College students	1	
		2.	
		3.	
		4.	
		Total	
21.	Study of Butterflies in their area / locality.	1.	
		2.	
		3.	
		4.	
		5.	
		Total :	
22.		1.	
		2.	
		3.	
		4.	
23.		1.	
		2.	
		3.	
24.		1.	
		2.	
		3.	

ಡಾ|| ಎಚ್.ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ನಿವೃತ್ತ ಉಪಮಹಾನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಭಾರತಿ

“ಕಾಡಲ್ಲದೆ ನಾಡಿಲ್ಲ” ಎಂಬುದು ಬಹಳ ಹಳೆಯ ಮಾತು. ಆದರೆ ಅದರ ಅರ್ಥ ಮಾತ್ರ ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯ. ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲದೇ ನಮ್ಮ ಬದುಕೇ ಅಸಾಧ್ಯ. ಅವುಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆ ಅಷ್ಟು ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಕಾಡು, ಕೇವಲ ಮರಗಿಡಗಳ ಗುಂಪಲ್ಲ. ಅದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಕೀರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ನೂರಾರು ಪ್ರಭೇದಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮರಗಿಡ, ಬಳ್ಳಿ, ಪೊದೆ ಹೊದರುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಜೀವಿ ಜಂತುಗಳಿಗೂ ಅದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ನೆಲೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜೀವಿಯೂ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರವಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯ ಉಳಿವಿಗೆ ಇನ್ನಿತರ ಜೀವಿಗಳು ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಈ ಅವಲಂಬನೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದು ಅಪರೂಪ. ಹೀಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಜೀವ ಜಾಲ; ನಮ್ಮ ಭೂಮಿಯ ಶ್ವಾಸಕೋಶ; ಹವಾಗುಣ, ಭೂಗುಣ ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲ್ಮೈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಅರಣ್ಯಗಳ ದಟ್ಟಣೆ,ವೈವಿಧ್ಯದ ಮತ್ತು ನಮೂನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಉಷ್ಣವಲಯದ ನಿತ್ಯ ಹಸಿರು ಕಾಡು, ಉಷ್ಣವಲಯದ ಅರೆ ನಿತ್ಯಹಸಿರು ಕಾಡು, ಉಷ್ಣವಲಯದ ತೇವಭರಿತ ಉದುರೆಲೆ ಕಾಡು, ಉಷ್ಣವಲಯದ ಒಣ ಉದುರೆಲೆ ಕಾಡು ಮತ್ತು ಕುರುಚಲು ಕಾಡುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

ಅರಣ್ಯಗಳಿಂದ ನಾವು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ದಿನಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳು ಕಲ್ಲನೆಗೂ ನಿಲುಕದಷ್ಟು ಅಪಾರ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆವಲು ವಸ್ತುಗಳೆಂದರೆ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಚೌಬೀನೆ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕಚ್ಚಾ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಸೌದೆ, ರಾಳ, ಗೋಂದು, ತೈಲಗಳು, ಔಷಧ ವಸ್ತುಗಳು, ನಾರು, ಮೇವು, ಹಣ್ಣು ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಹಸಿರು ಹೊನ್ನು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಉಪಯೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಕಾಲವೊಂದಿತ್ತು. ಪರಿಸರದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯಗಳ ಪಾತ್ರದ ಅರಿವಿಲ್ಲದಿದ್ದ ಆ ಅಭ್ಯಾಸ ಇಂದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂದು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ, ನಾಗರಿಕರಿಗೆ, ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಪ್ರಜಾಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಅರಣ್ಯಗಳ ಮಹತ್ವದ ಅರಿವಿದೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಾದ ಶುದ್ಧವಾದ ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಆಹಾರ, ವಸತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಈ ಅಗತ್ಯಗಳ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಅರಣ್ಯಗಳು ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಮರಗಳು ಕಾರ್ಬನ್ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್ ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಆಹಾರವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಆಕ್ಸಿಜನ್ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಮರವೂ 200 ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಕ್ಸಿಜನ್ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಮರಗಿಡಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯ ಆಕಾಶದಿಂದ ಬೀಳುವ ಮಳೆಯ ಹನಿಗಳನ್ನು ತಡೆದು ಅವು ಬೀಳುವ ರಭಸವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ನೀರು ಮಣ್ಣನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರೊಡನೆ ಮರಗಿಡಗಳು ನೆಲದ ಆದ್ರ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಬಿದ್ದ ನೀರು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ನೆಲದೊಳಗೆ ಇಂಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಿದ್ದ ನೀರಲ್ಲ ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲಿಗೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಇಂಗೆ ಅಂತರ್ಜಲವಾಗುತ್ತದೆ. ವರ್ಷವಿಡೀ ನದಿ, ತೊರೆಗಳು ಬತ್ತಿದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇದೇ ಕಾರಣ. ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮನ ಬಂದಂತೆ ಕಡಿಡಾಗ, ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ನೀರು, ನದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಹರಿದು, ಆಸ್ತಿ ಹಾನಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಆಹಾರೋತ್ಪಾದನೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುವುದು ಆರೋಗ್ಯವಾದ, ಫಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ, ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ಅಂಗಲದಷ್ಟು ದಪ್ಪದ ಮೇಲ್ಮಣ್ಣು-ಟಾಪ್‌ಸಾಯಿಲ್, ರೂಪುಗೊಂಡು ಮೂಡಿ ಬರಲು ಸುಮಾರು 600 ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕು. ಇಂಥ ಫಲವತ್ತಾದ ಮೇಲ್ಮಣ್ಣು ನಾಶವಾಗದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಿ,ಹೊಸ ಪದರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಅರಣ್ಯಗಳು. ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟೂ ಈ ಕೆಲಸ ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ಮಣ್ಣು ಕೊಚ್ಚಿಹೋದರೆ ಆಹಾರೋತ್ಪಾದನೆ ಏರುಪೇರಾಗುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾಬಿಲೋನಿಯಾ, ಹರಪ್ಪ-ಮಹೆಂಜೋದಾರೋ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆಗಳ ಅವನತಿಗೆ ಕಾರಣ ಅರಣ್ಯ ನಾಶ; ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮಣ್ಣಿನ ಸವೆತ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಥಾರ್ ಮರುಭೂಮಿಯ ಕಥೆಯೂ ಇದೇ! ಸರಸ್ವತಿ ನದಿಯ ದಂಡೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಫಲವತ್ತಾಗಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶ ಮರುಭೂಮಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಲು ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಸುಮಾರು 3000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸತ್ತವಾಗಿ 700 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮಳೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಎರಡನೆಯದು ಯಾವಡೆತಡೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಬಳಸಿದ್ದು. ಎರಡನೆಯ ಕಾರಣ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ. ಥಾರ್ ಮರುಭೂಮಿ ಇಂದಿಗೂ ವರ್ಷವೊಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಿ.ಮೀ.ನಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದು 13000 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಷ್ಟು ಭೂಮಿ ವ್ಯವಸಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಅರಣ್ಯಗಳು ನಾಶವಾದರೆ ಮೇಲ್ಮಣ್ಣು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ಮಣ್ಣು ನಾಶವಾದರೆ ಮಣ್ಣಿನ ಸಾರ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ನಾವು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಸಾರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮರಗಳಿಂದ ಉದುರಿ, ಕೊಳೆತು, ನೆಲಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಎಲೆಗಳು ಮಣ್ಣಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಅರಣ್ಯದಿಂದ 2760 ಕಿಲೋಗ್ರಾಂಗಳಷ್ಟು ಕಳಿತ ಗೊಬ್ಬರ ನೆಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪುನರ್ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅರಣ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟು ನೆಲದ ಸಾರವೂ ಹೆಚ್ಚಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಮಾರಕವಾಗುವ ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರಭೇದಗಳ ಹಾನಿಕಾರಕ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವೈರಿಗಳು ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಅವುಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಪಿಡುಗು ನಾಶಕಗಳ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ನಾವು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಅರಣ್ಯಗಳಿಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಹವೆಗೂ ತೀರಾ ನಿಕಟವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಅರಣ್ಯಗಳು ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ನೀರು ಆವಿಯಾಗಿ ಹೋಗುವ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಇಳಿಸಿ, ಗಾಳಿಯ ರಭಸವನ್ನೂ ಸ್ಥಳೀಯ ತಾಪವನ್ನೂ ಕುಗ್ಗಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅರಣ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಹವಾ ವೈಪರಿತ್ಯಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಉಷ್ಣವಲಯದ ಮಳೆಯ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ.

- ಉಷ್ಣವಲಯದ ಮಳೆಯ ಅರಣ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಭೂಭಾಗದ 1/16 ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹರಡಿದ್ದರೂ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಒಟ್ಟು ಮಳೆಯ ಶೇಕಡಾ 50ರಷ್ಟು ಈ ಅರಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ.
- ಮಳೆಯ ಅರಣ್ಯಗಳು ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಬೃಹದಾಕಾರದ ಜಲಾಶಯಗಳಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ.
- ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯವಿರುವ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ನದಿಗಳಿಗಿಂತ ಸುಮಾರು 3 ರಿಂದ 5 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.
- ನೂರಾರು ಪ್ರಭೇದಗಳ ಮರಗಿಡಗಳಿರುವ ಮಳೆಯ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ, ಬಿದ್ದ ಮಳೆಯ ಶೇಕಡಾ 65 ಭಾಗ ನೆಲ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ನೀರನ್ನು ಮರಗಿಡಗಳ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ರಬ್ಬರ್ ಗಿಡಗಳ ನೆಡು ತೋಪಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 88 ಭಾಗ ನೀರು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವುದರಿಂದ, ರಬ್ಬರ್ ನೆಡು ತೋಪಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮಣ್ಣಿನ ನಾಶ ಹೆಚ್ಚು.
- ತಾಳೆ ಎಣ್ಣೆ ಗಿಡಗಳಿರುವ ನೆಡುತೋಪಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಅರಣ್ಯಕ್ಕಿಂತ 11ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುಪಟ್ಟು ಮೇಲ್ಮಣ್ಣು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಮಾಣ 34ರಷ್ಟು ಪಟ್ಟು ಜಾಸ್ತಿ. ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಪ್ರವಾಹ, ಸವಕಳಿ, ಹೂಳು ತುಂಬುವುದು, ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಮೀನುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ವೈವಿಧ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಇಳಿತ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.

ಅರಣ್ಯಗಳು ಮಾಡುವ ಮೇಲ್ಮಣ್ಣಿನ ಸೃಷ್ಟಿ, ನೆಲದ ಸಾರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ, ಸ್ಥಳೀಯ ಹವೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರವಾಹಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಶುದ್ಧಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಕೃತಿ ಸಮೀಪವಾಗಿ ಜೀವಿಸುವವರು ತಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ನೂರಾರು ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿನ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಅರಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಜನ, ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಹಾಗೂ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರು, ಆಹಾರ, ಮೇವು, ನಾರು, ಸಣ್ಣ ಮರ-ಮುಟ್ಟು ಹಸಿರು ಗೊಬ್ಬರ, ವಸತಿ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ದಿನನಿತ್ಯದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು 5000 ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಲೇಷಿಯಾದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ಉಪಯೋಗಗಳಿಗೆ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ 1200 ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ, ಅಮೆಜಾನ್ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ನಾಲ್ಕು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರು ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದ ಶೇಕಡಾ 80ರಷ್ಟು ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಸುಮಾರು 350 ಕೋಟಿ ಜನರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ, ಔಷಧೋಪಚಾರಗಳಿಗೆ ಈ ಸಸ್ಯ ವೈವಿಧ್ಯವೇ ಆಧಾರ.

ಹಸಿವು, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳ ಕೊರತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ನಮ್ಮ ಸಮರ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅರಣ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡದೇ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲ. ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಆಹಾರವಾಗಬಲ್ಲ ಸುಮಾರು 80,000 ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆಯೆಂದು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆಯ ಶೇಕಡಾ 90 ಭಾಗ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕೇವಲ 20 ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರ ಒದಗಿಸಬಲ್ಲ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರದ ಅನೇಕ ಸಸ್ಯಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿರಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅಮೆರಿಕಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ನಡೆಸಿರುವ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಹಸಿವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬಲ್ಲ 120 ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿವೆ.

ಮೆಕ್ಸಿಕೋದ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಷವಿಡೀ ಬೆಳೆದು ಇಳುವರಿ ನೀಡಬಲ್ಲ ಗೊಧಿಯ ಪ್ರಭೇದವೊಂದು ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಹೊಸ ತಳಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ವರ್ಷವಿಡೀ ಗೋಧಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಇದೇ ರೀತಿ 'ವಿಂಗ್ಡ್ ಬೀನ್ಸ್' ಮತ್ತೊಂದು ಅದ್ಭುತ ಸಸ್ಯ. ಆಹಾರ ಮೂಲವಾಗುವ ಭರವಸೆಯಿರುವ ಈ ಸಸ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಬಳಸಬಹುದು. ಅದರ ಎಲೆಗಳಿಗೆ ಬಸಳಿಸೊಪ್ಪಿನ ರುಚಿ. ಎಳೆಯ ಕಾಯಿಗಳು ಹುರುಳಿ ಕಾಯಿಗಳಂತೆ ಎಳೆಯ ಬೀಜ ಬಟಾಣಿಯಂತಾದರೆ ಬಲಿತ ಬೀಜಗಳು ಸೋಯಾಬಿನ್‌ನಂತೆ. ಭೂಮಿಯೊಳಗಿನ ಕಾಂಡಕ್ಕೆ ಪ್ರೋಟೀನ್ ಭರಿತ ಆಲೂಗೆಡ್ಡೆಯ ಸ್ವಾದ. ಈ ಸಸ್ಯದ ಬೇರಿನ ಗಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾಗಳು ವಾಯುಮಂಡಲದಿಂದ ನೈಟ್ರೋಜನನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಪಡೆದು, ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ಸಸ್ಯಗಳು ಏರುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಹಸಿವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ನಮ್ಮ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿವೆ.

ರೋಗ-ರೂಜಿನಗಳ ವಿರುದ್ಧ ನಾವು ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಔಷಧಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ 50ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಅರಣ್ಯಗಳಿಂದ. ಆದರೆ ಸಮಗ್ರವಾದ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಸಸ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿವೆ. 1960ರಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಕ್ಯಾನ್ಸರಿಗೆ ಒಳಗಾದ ಮಗುವೊಂದು ಬದುಕುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದ್ದು ಶೇಕಡಾ 20 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಪೆರಿವಿಂಕಲ್ (ನಿತ್ಯಪುಷ್ಪ) ಬಳಗದ ಸಸ್ಯದಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ "ವಿನ್‌ಕ್ರಿಸ್ಟೀನ್" ಎಂಬ ಔಷಧಿಯಿಂದ ಅದೇ ಮಗು ಬದುಕುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇಂದು ಶೇಕಡಾ 85ಕ್ಕೇರಿದೆ. ಮಲೇರಿಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ 'ಕ್ವಿನೈನ್' ಬರುವುದು ಸಿಂಕೋನಾ ಮರದ ತೊಗಟೆಯಿಂದ. ಹೃದಯದ ತೊಂದರೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ 'ಡಿಜಿಟಾಲಿಸ್' ದೊರೆಯುವುದು 'ಫಾಕ್ಸ್‌ಗ್ಲೋವ್' ಸಸ್ಯದಿಂದ. ತೀವ್ರ ಸ್ವರೂಪದ ನೋವನ್ನು ಶಮನ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಕೊಕ್ಸಿನ್‌ಗಳನ್ನು ಗಸಗಸೆ ಮತ್ತು ಕೋಕ್ ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಪೀಡಿತ ಕೋಶಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಯ್ದು ನಾಶ ಮಾಡುವ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಔಷಧ 'ಟಾಕ್ಸಲ್', 'ಟಾಕ್ಸಲ್ ಬೆಕಾಟ' ಎಂಬ ಮರದ ತೊಗಟೆಯಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಭತ್ತ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲೊಂದು. 1970ರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಭತ್ತದ ಬೆಳೆಗೆ ವೈರಸ್ ರೋಗವೊಂದು ತಗುಲಿತು. ಅತ್ಯಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಿಂದ ಇಂಡೋನೇಷಿಯಾವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೂ ಹರಡಿ ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಿಗೂ ಪಸರಿಸಿತು. ಯಾವ ಔಷಧಕ್ಕೂ ಬಗ್ಗದ ಈ ರೋಗದಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ ಒಟ್ಟು 1,10,000/- ಚ.ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಭತ್ತದ ಬೆಳೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಗ, ಈ ವೈರಸ್‌ನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲ ಹೊಸ ತಳಿಯೊಂದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವಸರದ ಹುಡುಕಾಟ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ 'ಗೋಂಡಾ' ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವನ್ಯಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ 'ಓರಿಜಾನಿವಾರ್' ಎಂಬ ತಳಿಯೊಂದು ದೊರೆಯಿತು. ಇದರ ನೆರವಿನಿಂದ ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಬೆಳೆಯನ್ನು ವೈರಸ್ ರೋಗದ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅರಣ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವನ್ಯಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳು ನಾಶವಾದರೆ ನಾವು ಎಂತಹ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಅರಣ್ಯ ನಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಅದು ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಬದುಕು ಹಸನಾಗಬಲ್ಲದು. ಆದರೆ ಏರುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಮುಗಿಯದ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೂ ಕುಸಿದು ಬೀಳುತ್ತಿವೆ. ಕಳೆದ 20 ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಂತೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೂ ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಈ ಭೂಮಿಯ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನಾವು ಗಾಳಿಗೆ ತೊರೆದ್ದೇವೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಉಳಿವೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತರದ 11.30⁰ ಮತ್ತು 18.30⁰ ಅಕ್ಷಾಂಶ ಮತ್ತು 74.10⁰ ಹಾಗೂ 98.30⁰ ಪೂರ್ವ ರೇಖಾಂಶಗಳ ನಡುವೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 1,91,790 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ.ಗಳು. ಇಲ್ಲಿ 38,284.30 ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾಡುಗಳು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ. ಇಂತಹ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಅರಣ್ಯ ಪರಿಸರ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಇತರ ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ಸದಾ ಹಸಿರು ಕಾಡುಗಳು ಅಸ್ಸಾಂ, ಕೇರಳಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಮುಳ್ಳುಗಾಡು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳುಗಾಡುಗಳೂ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲೆಯುದುರುವ ಕಾಡುಗಳು ಇದ್ದರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹ ಸದಾ ಹಸಿರು ಕಾಡುಗಳು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ವರದಿಯ (2005) ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯಗಳಿಂದ ಆವೃತ್ತವಾದ ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಮಾಣ 40718 ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಅಂದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಭೂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಶೇಕಡಾ 33ರಷ್ಟು ಅರಣ್ಯವಿರುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು (2432 ಚ.ಕಿ.ಮೀ.) ಮತ್ತು 21 ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳು (3888 ಚ.ಕಿ.ಮೀ) ಇವೆ. ಅಂದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಭೂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ 3.32ರಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಮಳೆಪ್ರಮಾಣವನ್ನಾಧರಿಸಿ 5 ವಿಧಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ -

1. ಉಷ್ಣವಲಯದ ನಿತ್ಯ ಹಸಿರು ಕಾಡುಗಳು.
2. ಉಷ್ಣವಲಯ ಅರೆ ನಿತ್ಯ ಹಸಿರು ಕಾಡುಗಳು.
3. ಉಷ್ಣವಲಯದ ತೇವಭರಿತ ಉದುರೆಲೆ ಕಾಡುಗಳು.
4. ಉಷ್ಣವಲಯದ ಒಣ ಉದುರೆಲೆ ಕಾಡುಗಳು.
5. ಕುರುಚಲು ಕಾಡುಗಳು.

ಈ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧವಿಧವಾದ ಸಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನೂ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ನೋಡಬಹುದು.

ಇಂದೆನಾಗುತ್ತಿದೆ?

ಅರಣ್ಯ ನಾಶಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಕೃಷಿಯ ವಿಸ್ತರಣೆ. 1950 ರಿಂದ 1976 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 3.08 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಕಾಡು ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ನಾಶವಾಯಿತು. ಅದಾದ ನಂತರ ಇದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ನೀರಾವರಿ, ಜಲವಿದ್ಯುತ್, ರೈಲ್ವೆ, ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಡು ನಾಶವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆಯೇ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಅತಿಕ್ರಮಣ ನಡೆದೇ ಇದೆ. ಉರುವಲಿಗಾಗಿ, ಕಾಯಿ, ಸೊಪ್ಪು, ಅಂಟು, ರಾಳ, ಜೇನು ಮುಂತಾದ ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುವ ಜನ ಕಾಡು ತರಿಯುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಮೇವಿಗಾಗಿ ಕಾಡು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಡಿನ ಎಲೆ ರೆಂಬೆ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಾಡಿಗೆಡುವ ಬೆಂಕಿ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದವು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಸದಾ ಕಾಡುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು. ಹಾಗೆಂದು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ಅರಣ್ಯಗಳ ಮಹತ್ವ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ, ಸ್ವಯಂಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನ ದೇವರ ಕಾಡುಗಳು, ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ನಾಗಬನಗಳೂ, ದೇವಬನಗಳೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಡಿನ ಗಿಡ ಮರಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು: ಪರಿಣಿತ ತಂಡ ವರದಿಯೊಂದರಂತೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಗಿರುವ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೂ 20,742 ಚ.ಕಿ.ಮೀ. ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅರಣ್ಯಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿಯಂತೆ 33% ರಷ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಕರ್ನಾಟಕದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಅನುದಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅರಣ್ಯ ಯೋಜನೆ, ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟ ಯೋಜನೆ, ಜಂಟಿ ಅರಣ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ, ಪೂರ್ವ ಕರ್ನಾಟಕ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಯೋಜನೆ, ಗ್ರಾಮ ಅರಣ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸಮಿತಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಧ್ಯೇಯ ಈ ರೀತಿಯದಾಗಿದೆ.

*

1. ಕಾಡಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ
2. ಜೀವಿ ವೈವಿಧ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ
3. ಕಾಡಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು
4. ಈಗಿರುವ ಅರಣ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅರಣ್ಯೀಕರಣದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
5. ಕಾಡಿನ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಕಾಡಿನ ಅಂತರ್ಜಲ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು
2. ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಹವಾಮಾನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಕಾಡಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳ ಜೀವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು.
3. ಸಸಿಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.
4. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಿನ ರೂಪುರೇಷೆಗಾಗಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು

ಹಣದ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ಯೋಜನೆಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಣದ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಇಲಾಖೆ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ನೀಡುವ ಅನುಮತಿ ಅರಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕೂಲಂಕುಷವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು. ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯೆಯೂ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯ ಕಬಳಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಕಾಡಿನಂಚಿನ ಊರುಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಕಾಡಿನಂಚನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕಿರಿದಾಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕಾಡುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತಲೆಯೆತ್ತುವ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಲಸೆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಅವು ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಜನರ ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಾನವ - ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಘರ್ಷ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ವರ್ಷವಿಡೀ ಬೆಳೆದ ಫಸಲು ಕಾಡಾನೆಗಳ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ರಾತ್ರಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಹಾಳಾದಾಗ ಜನತೆ ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದು ಕಾಡನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇವೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಿ, ಯೋಜನೆಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಗಂಭೀರವಾಗಿದ್ದರೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲಿ ಕಾಡನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ, ಕಾಡಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯುವ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಕಾಡಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ.

